

Хоронжий А. Г.

ОСНОВИ СОЦІАЛЬНОГО УПРАВЛІННЯ

(Курс лекцій)

НАВЧАЛЬНИЙ ПОСІБНИК

«Магнолія 2006»

Львів

УДК 35.073.5
Х81

Рецензенти:

Ю. І. Сасенко – д-р економ. наук, професор (зав. відділом соціальної експертизи, Інститут соціології НАН України);

В. М. Піча – д-р соціологічних наук, професор (Українська академія друкарства);

В. В. Яцура – канд. економ. наук, професор (Львівський національний університет імені Івана Франка).

Хоронжий А.Г.

Х81 Основи соціального управління: Курс лекцій: Навчальний посібник.
– Львів: Магнолія 2006 – 220 с.

ISBN 966-8340-70-1

Курс лекцій охоплює основні питання науки, мистецтва і культури соціального управління, а також досвід управління персоналом. Розкриваються передумови соціального управління, виникнення, становлення і розвиток науки управління, наукових шкіл і утвердження наукових положень. Висвітлюється зміст і організаційна побудова мистецтва і культури соціального управління, а також досвід та управління персоналом.

Курс лекцій призначений для студентів – соціологів. Він буде корисним для тих, хто цікавиться менеджментом і соціальним управлінням.

УДК 35.073.5

ISBN 966-8340-70-1

© Хоронжий А.Г.
© Магнолія 2006

ЗМІСТ

ВСТУП	6
1. ПЕРЕДУМОВИ ВИНИКНЕННЯ СОЦІАЛЬНОГО УПРАВЛІННЯ	7
1.1. Умови виникнення соціального управління	7
1.2. Розвиток соціальних відносин	9
1.3. Формування нових елементів культури в управлінні	10
1.4. Реалізація соціальної політики	11
1.5. Професійний і кваліфікаційний рівень управлінських кадрів	13
Контрольні запитання і завдання	14
Список використаної та рекомендованої літератури	14
2. СТАНОВЛЕННЯ І РОЗВИТОК СОЦІАЛЬНОГО УПРАВЛІННЯ І ЙОГО НАУКОВИХ ШКІЛ	16
2.1. Виникнення, становлення і розвиток соціального управління	16
2.2. Еволюційні етапи соціального управління	18
2.3. Класична школа управління	19
2.4. Школа "людських відносин"	22
2.5. "Емпірична" школа управління	22
2.6. Школа "соціальних систем"	23
2.7. "Нова школа"	24
2.8. Менеджмент людських ресурсів	24
2.9. Оновлення наукових знань	25
2.10. Розробка соціальних моделей, програм і технологій	26
2.11. Сучасна концепція управління	26
Контрольні запитання і завдання	27
Список використаної та рекомендованої літератури	27
3. НАУКОВІ ЗАСАДИ СОЦІАЛЬНОГО УПРАВЛІННЯ	29
3.1. Суть і зміст науки	29
3.2. Основні відомості про науку	31

3.3. Виникнення науки, основні тенденції її розвитку	32
3.4. Наука – продуктивна сила суспільства	33
3.5. Поняття і категорії науки управління	37
3.6. Методологія науки управління	41
3.7. Основні методологічні принципи дослідження проблем управління	44
3.8. Методи науки управління	48
3.9. Об'єкт і предмет науки управління	56
3.10. Місце науки управління в системі суспільних наук	57
3.11. Зв'язок теорії і практики в управлінні	60
3.12. Категорії "господарське керівництво" і "управління виробництвом"	63
Контрольні запитання і завдання	67
Список використаної та рекомендованої літератури	67
4. МИСТЕЦТВО СОЦІАЛЬНОГО УПРАВЛІННЯ	69
4.1. Поняття мистецтва управління	69
4.2. Відчуття морального духу в колективі	71
4.3. Уміння порадитись із працівниками	72
4.4. Уміння похвалити працівника	74
4.5. Як стати лідером	75
4.6. Організація управлінських процесів	78
4.7. Спілкування у керівництві	79
4.8. Уміння цікавитись потребами та інтересами працівників	81
4.9. Продумане здійснювання керівництва	82
4.10. Взаєморозуміння керівника і підлегого	84
4.11. Уміння вдосконалювати керівництво	86
Контрольні запитання і завдання	89
Список використаної та рекомендованої літератури	90
5. КУЛЬТУРА СОЦІАЛЬНОГО УПРАВЛІННЯ	91
5.1. Поняття культури	91
5.2. Підсистеми культури	93
5.3. Елементи культури	96
5.4. Цінності: їх суть та категорії	99
5.5. Вплив цінностей на стиль управління	101

5.6. Відмінності національних культур	104
5.7. Чинники, що впливають на культуру управління	106
5.8. Взаємозв'язок культури організації і управління	107
5.9. Культура особистості	110
5.10. Культура ділового спілкування	112
Контрольні запитання і завдання	116
Список використаної та рекомендованої літератури	116
6. ДОСВІД СОЦІАЛЬНОГО УПРАВЛІННЯ	118
6.1. Суть і зміст досвіду	118
6.2. Соціальний досвід	119
6.3. Політичний досвід	121
6.4. Управлінський досвід	123
6.5. Економічний досвід	129
6.6. Виникнення, становлення і розвиток передового досвіду	133
6.7. Розповсюдження і впровадження передового досвіду	134
Контрольні запитання і завдання	138
Список використаної і рекомендованої літератури	138
7. ОРГАНІЗАЦІЯ УПРАВЛІННЯ ПЕРСОНАЛОМ	140
7.1. Управління персоналом у системі сучасного менеджменту	140
7.2. Етика ділових відносин у роботі менеджера з персоналом	146
7.3. Організаційні аспекти управління персоналом	151
7.4. Основні підходи до управління персоналом	157
7.5. Теорія людського капіталу	161
7.6. Кадрова політика	165
7.7. Управління персоналом організації в умовах її розвитку	169
7.8. Методи формування кадрового складу і структури	175
7.9. Методи підтримки працездатності персоналу	190
7.10. Методи оптимізації кадрового складу і реорганізації структури	201
7.11. Урегулювання конфліктів в управлінні персоналом	211
Контрольні запитання і завдання	218
Список використаної і рекомендованої літератури	219

ВСТУП

Соціально-економічні зміни зумовлюють необхідність удосконалення соціального управління з метою його відповідної адаптації. Соціальне управління як специфічна діяльність керівників, спеціалістів і технічних виконавців, ґрунтується на відповідних основах. Під основами соціального управління розуміють головні засади і правила формування організаційних та управлінських відносин, підходів, методів, організаційних форм.

Складовими елементами основ соціального управління є наука, мистецтво, культура і досвід управління, та управління персоналом.

Розробка основ управління ґрунтується на розкритті передумов виникнення соціального управління, його становлення та розвитку.

Наука управління як система знань та їх творення пояснює і робить умовиводи із соціальних процесів з організаційної побудови систем і структур управління, які є засадами основ соціального управління.

Важливим елементом основ управління є мистецтво управління як творче, майстерне вміння керувати персоналом.

Основи соціального управління охоплюють культуру управління, яка ґрунтується на сукупності матеріальних і духовних цінностей, спирається на освіченість, вихованість, професійність та відповідну кваліфікацію. Особливим компонентом основ соціального управління є досвід управління, який містить сукупність знань, умінь, навичок, звичок у певній діяльності. Досвід також охоплює чуттєві сприйняття, уявлення, відносини, емоції та інші риси керівника.

Для основ соціального управління має важливе значення управління персоналом, який є керівним складом, впливає на об'єкт, спрямовує його діяльність і розвиток.

Метою курсу лекцій є поглиблення знань студентів із соціального управління, освоєння ними положень науки управління, розуміння об'єктів і предметів вивчення досвіду, вмінь і навиків, опанування управління персоналом.

Навчальні завдання курсу лекцій:

– розширити знання і обізнаність з підходами, методами і функціями управління;

– навчити студентів освоювати знання;

– ознайомити з передовим досвідом.

Очікувані результати:

– підвищення якості знань студентів;

– підвищення якості навчального процесу.

НАВЧАЛЬНЕ ВИДАННЯ

Андрій Гнатович ХОРОНЖИЙ

ОСНОВИ СОЦІАЛЬНОГО УПРАВЛІННЯ

(Курс лекцій)

Навчальний посібник

Керівник видавничого проекту В. М. Піча

Формат 60x84/16. Папір офсетний. Гарнітура тип Таймз.
Умов. друк. арк. 12,66

ПП "Магнолія 2006"
79053 м. Львів-53, Україна
Свідоцтво про видавничу діяльність і розповсюдження видавничої
продукції: серія ДК № 2534 від 21.06.2006 року,
видане Державним комітетом телебачення і радіомовлення України

Віддруковано у поліграфічному центрі ПП "Магнолія 2006"